

потрібні й для створення нових робочих місць, на модернізацію існуючих виробництв, які дадуть людям можливість отримувати гідну заробітну плату за свій труд та гідно жити. Багата, або самодостатня людина менш схильна до правопорушень та конфліктів. Кошти державного бюджету треба також спрямовувати на забезпечення правоохоронної діяльності, здатної попереджати правопорушення, а вчиненні злочини швидко та повно розкривати і об'єктивно розслідувати. У названому Законі й це питання не вирішено.

Законом передбачається створення об'єднання медіаторів та організації, що забезпечують проведення медіації. Це що ще одна адвокатура? На нашу думку, це ще одна організація, яка зацікавлена у збільшенні між сторонами (людьми) спорів у державі, бо за відсутності спорів, вони будуть не потрібні.

Зрозуміло, Закон України «Про медіацію» треба дочекатися в офіційній редакції, проаналізувати і продовжувати роботу над його удосконаленням, бо він є позитивним і потрібним.

1. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник. Київ : Істина. 2014. 432 с.
2. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>.
3. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Проект Закону України від 28.12.2019 № 2706 «Про медіацію». URL : <https://ips.ligazakon.net/document/ЛЮ1110А?an=379>.
5. Деякі питання надання послуг посередництва (медіації) адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2020 р. № 445. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/445-2020-%D0%BF#Text>.
6. В Украине узаконили медиаторов URL: <https://dozor.com.ua/news/society/1230115.html>.
7. Рада ухвалила законопроект про медіацію. Що він передбачає. URL: <https://babel.ua/news/72914-rada-uhvalila-zakonoprojekt-pro-mediaciju-shcho-vin-peredbachaye>.
8. Стрельба у суда в Києве: в каком состоянии раненый. URL: <https://kiev.segodnya.ua/kiev/kaccidents/strelba-u-suda-v-kieve-v-kakom-sostoyanii-ranenyu-1585272.html>.

Ірина ШИЛО

Сергій ЧУЧКО

викладачі кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МОЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ У ВИПАДКУ ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВА

На сьогодні йде стрімкий розвиток інноваційних технологій і впровадження їх у всі сфери життєдіяльності, які торкнулися й глобальної мережі «Інтернет», без якої її користувачі не уявляють існування.

Останні десятиріччя відбувається стрімкий зріст правопорушень, вчинених через мережу «Інтернет», за допомогою якої можна здійснити операції побутового й комерційного призначення та придбати товар, не залишаючи місця проживання. Для більшості населення така форма «віртуальної» торгівлі стала зручною й істотно зекономила час, особливо у період пандемії, коли низка торговельних мереж змушені були переходити на дистанційний режим здійснення угод купівлі-продажу товарів і послуг. Проте форми цивільних правовідносин в Інтернеті наразі є не досить врегульованими, що тягне за собою значну кількість порушень, зокрема й у сфері торгівлі товарами та послугами. Чимало цивільно-правових угод укладається через обман і зловживання довірою, що не лише порушує встановлений порядок їх здійснення, а і завдає шкоди майновим інтересам громадян [1].

Частина перша ст. 190 Кримінального кодексу України визначає, що «шахрайством є заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою». Кваліфікуючою ознакою шахрайства є його вчинення у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-

обчислювальної техніки [2].

За даними Генеральної прокуратури України, у 2015 р. до ЄРДР внесено 45 653 факти шахрайств, повідомлення про підозру у 9 514 провадженнях; 2016 р. – 45 764, повідомлення про підозру у 7 844 провадженнях; 2017 р. – 36 650, повідомлення про підозру у 10 147 випадках, у 2018 р. – 33 136, повідомлення про підозру у 8 645 випадках; у 2019 р. – 32 156, повідомлення про підозру у 8 184 випадках; у 2020 р. – 26 595, повідомлення про підозру у 8 633 випадках; за перші 5 місяців 2021 р. – 13 947, тоді як повідомлення про підозру лише у 4 321 випадку. Серед них кількість шахрайств, пов'язаних із купівлею-продажем товарів через мережу «Інтернет», становить приблизно 7 % [1].

Цим питанням займалися такі відомі вчені: Л. І. Аркуша, В. П. Бахін, В. Д. Берназ, Р. С. Белкін, О. О. Вакулик, А. Ф. Волобуєв, В. В. Дараган, В. Г. Дрозд, М. М. Єфімов, В. А. Журавель, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, О. Н. Колесніченко, В. О. Коновалова, В. С. Кузьмічов, В. К. Лисиченко, В. Г. Лукашевич, Є. Д. Лук'янчиков, Г. А. Матусовський, В. О. Образцов, О. В. Одерій, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, О. В. Пчеліна, М. В. Салтевський, М. О. Селіванов, Р. Л. Степанюк, В. В. Тіщенко, Л. Д. Удалова, К. О. Чаплинський, Ю. М. Черноус, В. Ю. Шепітько та ін. [1].

Відповідно до проекту Закону «Про медіацію» від 19 травня 2020 року (Закон ухвалено 16 листопада 2021 року та наразі направлено на підпис Президенту України), під «медіацією слід розуміти добровільну, позасудову, конфіденційну, структуровану процедуру, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів». Відповідно медіатором є «незалежна, нейтральна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію і не має повноважень щодо прийняття рішення по суті конфлікту (спору)» [1]. Стаття 2 цього Закону передбачає можливість застосування медіації у кримінальних провадженнях під час укладання угод про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим та в інших сферах суспільних відносин.

Ідея появи інституту медіації в Україні, на нашу думку, є позитивною, адже головною перевагою під час врегулювання спорів, які виникають між сторонами, буде економія часу на розгляд справи, наприклад, вирішення спорів у судовому порядку іноді може тривати роками. Також введення цього інституту значною мірою розвантажить судову систему, тому що вирішення конфліктів у досудовому порядку приведе до зменшення кількості справ, що надходять до суду. До того ж ч. 1 ст. 190 КК України належить до категорії кримінального проступку, а отже, не несе в собі значної суспільної небезпеки, тому вирішення такого виду конфлікту можливе за допомогою медіації.

1. Чучко С. В. Розслідування шахрайства при купівлі-продажу товарів через мережу інтернет : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2021. 276 с.

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>.

3. Про медіацію : проект Закону від 19 травня 2020 року № 3504-IX. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877.